

Aalto-yliopiston tutkimusdatan hallintapolitiikka

Tutkimusdatan hallintapolitiikan tavoitteena on tehdä datanhallinnasta yksittäisen tutkijan kannalta entistä helpompaa. Datan hallinta ja kuratointi luo kilpailuetua, ja on yliopiston strateginen valinta osoittaa tähän työhön tarvittavat resurssit. Poliitikan tarkoituksena on (1) korostaa hyvän ja tietoisien datanhallinnan tärkeyttä ja (2) määritellä julkisella rahoituksella luodun tutkimusdatan avaamisen periaatteet, jotta voidaan varmistaa laaja yhteiskunnallinen vaikuttavuus ja saavuttaa Aalto-yliopiston strategiset tavoitteet.

Datanhallintapolitiikka toteutetaan tietoisin ja strategisin päätöksin. Tutkimusdatan avaamisella pyritään siihen että tutkimusdata on helposti löydettävää, saavutettavaa, ymmärrettävää ja yhteensopivaa sekä arvioitavissa ja käytettävissä olevaa. Näitä vaatimuksia voidaan tarvittaessa soveltaa myös muuhun kuin avoimeen tutkimusdataan, ja myös avoimen tutkimusdatan käsittelyssä välttämättömiin ohjelmistoihin. Muiden ohjelmistojen kuin käsittelyssä välttämättömien ohjelmistojen avaamista koskevat päätökset tehdään samanlaisin tietoisin ja strategisin perustein kuin tutkimusdatan avaamista koskevat päätökset.

Tekijänoikeuden suojaaman tutkimusdatan omistajuus siirtyy oikeuksiensiirtosopimuksen nojalla Aalto-yliopistolle niissä tapauksissa, joissa data on luotu ulkoisen rahoituksen projektissa. Tutkimusryhmän vastuullinen johtaja tekee tämän datan avaamista koskevat päätökset. Päätöksenteossa noudatetaan eettisiä periaatteita ja hyvää tieteellistä käytäntöä, hankesopimuksia sekä ohjeistusta henkilötietojen käsittelystä tieteellisessä tutkimuksessa. [Ohje: Henkilötietojen käsittely tieteellisessä tutkimuksessa](https://inside.aalto.fi/display/aallosta/Tutkimuseettinen+toimikunta) (Aalto-yliopisto). <https://inside.aalto.fi/display/aallosta/Tutkimuseettinen+toimikunta>.

Tutkimusdataa ei avata, mikäli avaaminen vaarantaisi yksityisyyttä, turvallisuutta, tietoturvaa, hankesopimuksia tai yksityisten osapuolten perusteltuja tarpeita. Tutkijoiden on noudatettava "Toiminnan julkisuus ja tietosuojaa Aalto-yliopistossa" -ohjeistusta sekä "Tietojen salassapito ja tietoturvallisuus Aalto-yliopistossa" -ohjetta ja siihen liittyviä käsittelysääntöjä.

[Julkisuus ja tietosuojaa, ohje](#)

[Tietoaineistojen luokittelu, ohje](#)

[Tietoaineistojen luokittelu, käsittelysäännöt](#)

<https://inside.aalto.fi/display/arkistojakirjaamopalvelut/Ohjeistus+-+julkisuus+ja+tietojen+luokittelu>

Tutkimusdatan avaamispäätöksessä huomioidaan tarve hyödyntää tutkimustuloksia kaupallisesti. Aalto-yliopisto sopii kolmansien osapuolten käyttöoikeuksista yliopiston strategisten tavoitteiden mukaisesti. Yliopisto voi myös periä kolmansilta osapuolilta korvauksen tutkimusdatan käytöstä.

Tieteellisen tutkimusdatan avaamisella lisätään tutkimuksen tieteellistä vaikuttavuutta, nopeutetaan tieteellisen tiedon hyödyntämistä ja innovaatioiden luomista, mahdollistetaan tieteellisen tutkimuksen läpinäkyvyys sekä varmistetaan tutkimusdatan laaja yhteiskunnallinen vaikuttavuus ja käytettävyys globaalien ongelmien ratkaisemisessa.

Tutkimusdatan avaaminen tehdään tutkijalle helpoksi ja toteutetaan kustannustehokkaasti siten, että käytettävät resurssit suhteutetaan saavutettavissa oleviin hyötyihin. Tutkijoiden avuksi luodaan asianmukainen digitaalinen infrastruktuuri, jossa hyödynnetään eurooppalaisia, kansallisia ja Aalto-yliopiston omia panostuksia.

Aalto-yliopiston tutkimusdatan hallintapolitiikka koskee tutkimushankkeissa tuotettavia, käytettäviä ja muokattavia digitaalisia tutkimusaineistoja eli tutkimusdataa. Tutkimusdatan ulkopuolelle on rajattu fyysiset aineistot, joihin tutkimusdata perustuu ja biologisen tutkimusmateriaalin käyttö. Tutkimusdatan käsitettä ei määritellä tarkemmin tässä dokumentissa, koska myös avattavan datan laatu ja määrä valitaan edellä mainittujen kriteerien perusteella. (Asiakirjojen säilytyksessä noudatetaan arkistolain edellyttämää *tiedonohjaussuunnitelmaa* (TOS) ja Aalto-yliopiston arkisto- ja kirjaamopalveluiden ohjeistusta http://www.aalto.fi/fi/about/history/archive_and_registry/).

Tutkimusdatan avaamista koskevat periaatteet (soveltuvin osin suositeltavia huomioida kaikessa tutkimusdatan hallinnassa)

1. Löydettävyys

Tutkimusdata ja sen käyttämisessä välttämättömien ohjelmistojen sijainti tunnetaan, ja tutkimusdata ja ohjelmistot ovat helposti löydettävissä sekä tunnistettavissa standardoidun kansainvälisen tunnistusjärjestelmän avulla.

2. Saavutettavuus

Tutkimusdata ja sen käyttämisessä välttämättömät ohjelmistot ovat helposti saatavilla, ja samassa yhteydessä on saatavilla muut tarpeelliset tiedot datan käyttämiseksi, kuten kyseessä olevat tutkimusalat.

Tutkimusdatalle voidaan sopia embargoaika tukemaan tutkimusdatan luojastrategisia tavoitteita. Embargoaika ilmoitetaan tutkimusdatan yhteydessä.

Tutkimusdatalle on valittu lisenssikehys tutkimus- ja koulutusikäyttöön sekä kaupalliseen hyödyntämiseen. Tutkimusdatan osalta on suositeltavaa käyttää Creative Commons Nimeä 4.0 Kansainvälinen (CC BY 4.0) -lisenssiä <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.fi> ja metadatan vapauttamisen osalta CC0 1.0 Yleismaailmallinen (CC0 1.0) Public Domain -lausumaa <https://creativecommons.org/publicdomain/zero/1.0/deed.fi>. Ohjelmistojen osalta on suositeltavaa käyttää MIT-lisenssiä <https://opensource.org/licenses/MIT>. Muita lisenssejä voidaan valita tutkimushankkeen strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi. CC BY 4.0 -lisenssillä tutkijat ja Aalto-yliopisto saavat tarvittavat oikeudet datan jatkokäyttöön, myös niissä tapauksissa, joissa datan omistajuus ei ole siirtynyt yliopistolle. CC BY 4.0 -lisenssi edellyttää, että tutkimusdatan luoja mainitaan dataa käytettäessä.

3. Arvioitavuus ja ymmärrettävyys

Tutkimusdata ja sen käyttämisessä välttämättömät ohjelmistot ovat kolmansien osapuolten arvioitavissa ja ymmärrettävissä tutkimusta ja vertaisarviointia varten. Tutkimusdata julkaistaan tieteellisten julkaisujen yhteydessä vertaisarviointia varten. Tutkimusdata on tarjolla avoimesti siten, että on mahdollista arvioida tutkimusdatan luotettavuutta ja sen luoneiden tutkijoiden osaamista.

4. Käytettävyys

Tutkimusdata ja sen käyttämisessä välttämättömät ohjelmistot ovat käyttökelpoisia myös alkuperäistä hanketta laajempiin tarkoituksiin. Pitkäaikaisesti tallennettavaksi valittu tutkimusdata säilytetään

turvallisesti ja kuratoidaan, jotta sen käyttö olisi mahdollista laajemmalti kuin pelkästään hyvin kapean asiantuntijaryhmän piirissä. Tutkimusdatan säilytykseen käytetään mahdollisuuksien mukaan sertifioituja arkistoja.

Tutkimusdatan yhteydessä tallennetaan vähintään sellainen metadata ja dokumentaatio, joka mahdollistaa tutkimusdatan hyödyntämisen. Aalto-yliopisto ei edellytä, että tutkimusdatan luoja tarjoaa tukea tutkimusdatan jatkokäytölle.

Tarvittavat ohjelmistot tallennetaan tutkimusdatan yhteydessä, jos tällainen tallentaminen on ohjelmistojen lisenssien osalta mahdollista ja sallittua.

5. Yhteensopivuus

Tutkimusdata ja sen käyttämisessä välttämättömät ohjelmistot tuotetaan siten, että ne ovat yhteensopivia soveltuviin standardien ja laatuvaatimusten kanssa. Yhteensopivuus toteutetaan siten, että se mahdollistaa tutkimustietojen vaihtamisen tutkimusryhmien, yliopistojen ja tutkimuslaitosten välillä eri maissa. Samoin yhteensopivuus mahdollistaa eri lähteistä peräisin olevien tutkimustietojen uudelleen yhdistämisen.

Asiaan liittyviä ohjeita ja sopimuksia

[Ettinen ennakoarviointi ihmistieteissä](#) (TENK)

[Hyvä tieteellinen käytäntö](#) (TENK)

[Ohje: Henkilötietojen käsittely tieteellisessä tutkimuksessa](#) (Aalto-yliopisto)

<https://inside.aalto.fi/display/aallosta/Tutkimuseettinen+toimikunta>

[Julkisuus ja tietosuojat, ohje](#)

[Tietoaineistojen luokittelu, ohje](#)

[Tietoaineistojen luokittelu, käsittelysäännöt](#)

<https://inside.aalto.fi/display/arkistojakirjaamopalvelut/Ohjeistus+-+julkisuus+ja+tietojen+luokittelu>

[Ohje tietoaineiston hävittämiseen](#) (pdf)

<https://inside.aalto.fi/pages/viewpage.action?pageId=14713850>

Ehdot oikeuksien luovuttamisesta kaikissa ulkopuolisella rahoituksella tehtävissä projekteissa

https://inside.aalto.fi/download/attachments/37791336/Oikeuksiensiirto_FI_Aalto_tyosopimuksen_liite_20101011.pdf?version=1&modificationDate=1441260837442&api=v2

Creative Commons Nimeä 4.0 Kansainvälinen (CC BY 4.0) -lisenssi

<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.fi>

CCO 1.0 Yleismaailmallinen (CCO 1.0) Public Domain -lausuma

<https://creativecommons.org/publicdomain/zero/1.0/deed.fi> .

MIT lisenssi [MIT Licence](#)

Aalto-yliopiston tutkimusdatan
hallintapolitiikka
Rehtorin päätös 10.2.2016
Liite 2

Tausta-aineistoa

Guidelines on Data Management in Horizon 2020

https://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/grants_manual/hi/oa_pilot/h2020-hi-oa-data-mgt_en.pdf

Guidelines on Open Access to Scientific Publications and Research Data in Horizon 2020

https://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/grants_manual/hi/oa_pilot/h2020-hi-oa-pilot-guide_en.pdf

G8 Science Ministers Statement

https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/206801/G8_Science_Meeting_Statement_12_June_2013.pdf
